

Zondag 9 augustus 2020

Starbucks The Mix C, Anshan, China

Geachte Talentencommissie,

Wat is lef?

Wat is een leider?

Wat is nou charisma?

Ik zal maar eerlijk zijn: uiteindelijk heb ik me er bij het invullen van Deel C van het kandidaatstellingsformulier een beetje met een jantje-van-leiden afgemaakt. Niet helemaal, hoor. En het was ook zeker niet de bedoeling. In het begin begon ik nog enthousiast de vragen te beantwoorden.

Heb me niet voor niets kandidaat gesteld; geloof werkelijk een goede lijsttrekker voor D66 te zijn. Geloof werkelijk in mezelf. Niet de beste, zeker niet; kan in onze partij met gemak 100 mensen noemen die allemaal veel beter zijn dan ik. Alleen hebben die zich niet gemeld. Zelfs niet de één na beste, maar ja, als er maar twee meedoen is één van die twee dat automatisch. Fifty-fifty kans dat ik dat ben.

Dus begon ik enthousiast het kandidaatstellingsformulier in te vullen. Altijd leuk, beetje over mezelf vertellen, narcisme is me niet vreemd. Deel A en B waren niet zo lastig, want vooral feitelijk. Kwestie van de data op een rijtje zetten. Slechts de motivering voor in het kandidatenoverzicht kostte me wat tijd en moeite. Niet dat ik het niet verwoorden kan, hoor. Alleen heb ik nogal moeite kortaf te zijn, dus was het even een gedoe de brij aan tekst terug te brengen tot de gemaximeerde 300 woorden. Killing darlings, altijd lastig.

Maar bij Deel C vervloog de geestdrift. Ik kon er niet zoveel mee. Die vragen waren zo heel erg niet op mij van toepassing. Heb niks met vragen over lef, over leiderschap, over charisma.

Over lef praat je niet, dat zit in je. Of niet.

Over leiderschap praat je niet, dat doe je. Of niet.

Over charisma praat je niet, dat heb je. Of niet.

Het is uw taak aan de leden te adviseren of een kandidaat grotendeels, gedeeltelijk of in geringe mate aan het profiel voldoet. Nou, de moeite van het beoordelen kan ik u besparen. Ik voldoe in de verste verte niet aan het profiel. Zelden kon een mismatch tussen wat gevraagd wordt en wat ik te bieden heb groter zijn.

En toch pretendeer ik een goede lijsttrekker te kunnen zijn. Nogmaals; niet de beste, eigenlijk ook niet de één na beste, maar nu al die veel geschiktere nummers 2 hun vinger niet hebben opgestoken heb ik die positie toch maar mooi al ingenomen. Strategisch best knap, vind u niet? Met beperkte kwaliteiten maar één stap verwijderd van de toppositie. Als we zouden willen maar twee stappen verwijderd van het torentje.

Ik ben een andere lijsttrekker. En soms is anders beter dan het beste. Misschien is voor D66 nu wel soms.

Laat ik eerst hier de antwoorden herhalen die ik uiteindelijk in Deel C heb ingevuld, en die u al ontvangen heeft.

Deel C

D66 zoekt een leider met lef, een politicus met charisma door persoonlijkheid en staat van dienst.

In hoeverre vind je/jouw omgeving deze kwalificaties van toepassing en heb je voorbeelden van jouw leiderschap, lef, charisma e staat van dienst?

Van veel mensen binnen en buiten D66 hoor ik geregeld dat deze kandidaatstelling gedurfd is. Zelf zie ik dat niet zo. Ik zie het meer als een logisch gevolg van hoe ik in het leven sta, wat mijn missie is, en hoe ik daar invulling aan geef. Van veel mensen krijg ik te horen dat ze mijn manier van leven moedig vinden, soms zelfs dat ze jaloers zijn op mijn vrijheid. Zelf zie ik dat anders. Voor mij is het min of meer het gevolg van een toevallige samenloop van omstandigheden. Een van die omstandigheden is mijn persoonlijkheid. Als ik ben zoals iedereen is, dan is dat prima; er is niets mis met mainstream. Als ik niet ben zoals iedereen is, vraag me dan niet zo te worden; er is ook niets mis met van mainstream af te wijken. Charisma is een bijna onvatbaar fenomeen. De politicus die van zichzelf denkt het te hebben, heeft het alleen daarom al niet.

De lijsttrekker is een kiezersfavoriet.

Straks voer je campagne en debateer je – in de spotlights – met lijsttrekkers van andere partijen. Hoe ga je bewerkstelligen dat je kiezers positief – liefst als ‘winnaar’ - blijft?

De vraag is natuurlijk: de favoriet van welke kiezer?

Je bent een politiek natuurtalent.

Waar blijkt dit uit?

Ik geloof niet dat ik een politiek natuurtalent ben. Mijn eigenzinnigheid zit me daarvoor te vaak in de weg. Ook ben ik te vaak te snel te fel.

Op het gebied van leiderschap verwacht D66 veel van de lijsttrekker. Met flair leidinggeven aan een sterk team Tweede Kamerkandidaten, kunnen schakelen in leiderschapsstijlen, gezaghebbend zijn en een leider in de traditie van onze constructieve (progressieve, liberale) politiek.

Met welke voorbeelden kun je jouw kwaliteiten op dit gebied onderbouwen?

Terecht en begrijpelijk wordt van onze lijsttrekker veel verwacht. Inspirerend leiderschap, om maar eens wat te noemen.

De lijsttrekker heeft een duidelijke toekomstvisie en strategische denkkraft.

Welke koers gaat de partij onder jouw leiding varen? Wat zou jouw reactie zijn op leden die bijvoorbeeld vragen om meer discussie, andere politieke keuzes, een nieuwe richting? Welk stempel ga jij drukken op de toelomst van de partij? Wat zou je over 4 jaar bereikt willen hebben?

In één woord: breder.

In iets meer woorden: een bredere kijk op de werkelijkheid dan alleen de werkelijkheid van ons soort mensen.

In nog meer woorden: in woord en daad meer oog en oor hebben voor mensen die anders in het leven staan dan wij. Meer en beter begrip voor mensen die niet, zoals de meesten van ons, optimistisch en positief door het leven fladderen, en daar ook redenen voor hebben. Zelfs meer begrip voor mensen die, ook zonder aanwijsbare reden, niet zulke optimistische en positieve mensen als wij zijn. Mijn reactie op leden, die om meer discussie vragen, andere politieke keuzes, een nieuwe richting, zou zijn naar die mensen te luisteren, dan nog eens te luisteren, en als ik denk genoeg gehoord te hebben gericht door te vragen. Wat dan, waarom, hoe, wanneer, in welk tempo, met wie, welk doel? Ik geloof niet zo in stempels. Ik geloof in de kracht van samen vooruit. Als dat een stempel oplevert, dan hoop ik op een mooie afdruk. Wat ik wil is simpel: over 4 jaar is Nederland een mooier en eerlijker land dan het nu is. En als het kan is D66 de grootste partij van ons land. Maar ja, willen is braaf.

De lijsttrekker heeft robuuste leidinggevende ervaring in de landelijke of Europese politiek.

Kun je dit, vanuit het CV dat je hebt meegeleverd, met expliciete voorbeelden aantonen?

Het zou een gotspe en aantoonbaar onjuist zijn als ik hier ging beweren robuuste leidinggevende ervaring te hebben in de landelijke of Europese politiek.

De lijsttrekker heeft ervaring in complexe politieke onderhandelingen, waarbij grote belangen speelden.

Heb je voorbeelden van jouw rol bij dergelijke onderhandelingen? Wat was jouw tactiek en welk resultaat leverde het op?

Toen ik nog serieus in het bedrijfsleven werkte, en geregeld een rol had bij onderhandelingen, merkte ik hoe belangrijk schijnbaar futiele details kunnen zijn. Soms was mijn rol juist om die details te organiseren, soms had ik een meer overkoepelende rol. Niet zelden gingen die onderhandelingen over de financiële voorwaarden in een overeenkomst. Niet bepaald een detail. Het was van de concrete situatie afhankelijk wat precies de tactiek was.

Tot zover wat u al weet. Dan nu het echte verhaal. Voor een deel herhaling van zetten, sorry voor die saaiheid. Voor een deel vernieuwing, hoop dat het u bekoort. Hoop op een glimlach. En wie weet wel een paviljoen.

Een D66-lid uit Eindhoven vroeg me wat mij de perfecte lijsttrekker maakt. Helaas: perfectie heb ik niet in de aanbieding. Verre van zelfs. Wie wel? Als wij naar de perfecte lijsttrekker willen zoeken, hebben we aan 17 miljoen leden nog niet genoeg. Zelfs Jan zou geen perfecte lijsttrekker zijn, al kan ik zo gauw niet bedenken waarom niet.

Voor ik antwoord geef op de vragen, die het meest relevant zijn (1. Waarom een goede lijsttrekker? 2. Waarom goed voor D66? 3. Waarom goed voor Nederland?) kort iets melden over het 'mission impossible'-gehalte van mijn kandidatuur.

Natuurlijk ga ik het niet worden, dat snap ik zelf ook wel. Ik mis de diplomatieke antenne, de gedegen dossierkennis, de charmante autoriteit en het natuurlijk charisma van Sigrid.

Maar, want er is altijd een maar.

Kansloos zijn is niet een sterk argument. Geen onzin, want de analyse klopt wel. Alleen niet een overtuigend argument. Zoals er in een afweging vaker argumenten zijn, die op zichzelf wel kloppen, en toch niet doorslaggevend zijn.

Als kansloos zijn een goed argument was om aan een ideaal niet te beginnen, zouden we nu geen homohuwelijk hebben, zou de Europese Unie niet bestaan, en zouden vrouwen volgend jaar maart niet kunnen stemmen. Allemaal bestaande werkelijkheden, die aanvankelijk onmogelijk leken. Allemaal paviljarden.

En kan niet juist een kansloze kandidaat onderwerpen of standpunten ter discussie stellen, die voor een kansrijke kandidaat te moeilijk of te gevaarlijk liggen?

1. Waarom een goede lijsttrekker?

Tja, er zijn wel honderdduizend redenen, maar 100.000 past niet goed in een korte brief, en kort van stof ben ik toch al niet. Laat ik er drie noemen.

I. Een verhaal te vertellen

Er is een verhaal te vertellen. Een verhaal voor ons. Ons is D66, ons is ook Nederland. Eigenlijk slaat 'ons' ook op Europa en de hele wereld, maar dat is voor een kleine Brabantse jongen uit Oisterwijk misschien een maat te groot. Een verhaal voor Nederland, voor D66 dus.

Na het dieptepunt van 2006 zijn we geworden wie we nu zijn. Een organisatorisch sterke en bruisende partij, met zoveel electoraal succes dat we bijna overal vertegenwoordigd zijn en op heel veel plaatsen deel uitmaken van het bestuur. Met zoveel goede mensen dat het ons vrijwel overal lukt goede volksvertegenwoordigers en goede bestuurders benoemd te krijgen. Met inhoudelijk goed onderbouwde programma's en levendige discussies.

Laten wij het hier niet bij laten. Laten wij van onszelf vragen door te groeien. Laten wij van onszelf vragen breder te kijken dan we al doen.

Wij vragen in onze programma's veel veranderingen van Nederland en de Nederlanders. Voor veel mensen gaan die veranderingen best wel snel en hard. Voor sommigen te snel, te hard. Toch durven we het te vragen, want wij zien daar goede redenen voor. Laten we dan ook van onszelf durven vragen te veranderen.

Niet radicaal veranderen, niet zonder te loochenen wie wij zijn. Net zoals we van ons land en de mensen in ons land niet kunnen vragen zichzelf te loochenen. Wij accepteren dat mensen mogen zijn die ze zijn. Nederland zit niet op een drastische revolutie te wachten. D66 evenmin.

Laten we van onszelf vragen verdere stappen te maken. Alleen al door lijsttrekker te worden denk ik daaraan bij te dragen. Omdat ik wel D66, en toch ook een beetje anders ben.

II. Aanvulling op bekende namen

Zeker en vast gaan de andere lijsttrekkers bekende en voorspelbare namen zijn. CDA heeft de kans gemist vernieuwend te zijn. Zo lang als Geert en Kees lopen ze niet allemaal mee, maar heel erg nieuw zijn de gezichten van Mark of Klaas of ..., Lodewijk, Jesse, Lilian, Gert-Jan, Thierry en Henk niet. En strikt genomen zou ook Pieters gezicht niet nieuw zijn geweest. Wel als lijsttrekker, maar niet in Den Haag.

Maar, want er is altijd een maar.

Geloof dat het goed voor Nederland is als D66 laat zien dat in ons land ook buiten geijkte paden nieuwe gezichten zich kunnen aandienen.

III. Uitdaging van de macht

Macht mag nooit vanzelfsprekend worden, moet immer bevraagd kunnen worden. Daarom is het goed als macht wordt uitgedaagd, ter discussie wordt gesteld. Zelfs als die uitdaging niet van hetzelfde kaliber is als de macht zelf.

Chapeau voor Sigrid dat ze de ambitie durft uit te spreken Marks opvolger te worden. Wat mij betreft blijft dat zo. Heb niet de ambitie minister-president van ons land te worden. Ook niet minister of staatssecretaris; voor bestuurder ben ik niet geschikt. Volksvertegenwoordiger, dat zie ik mezelf wel doen.

Daarom wil ik lijsttrekker worden.

2. Goed voor D66?

Natuurlijk zijn er heel veel mensen binnen onze partij die dit verhaal kunnen vertellen. Ik ben beslist niet uniek. En het gebeurt ook al. Er zijn zelfs mensen, die dit verhaal veel beter kunnen vertellen dan ik.

Maar, want er is altijd een maar.

Doordat wij zijn die wij zijn spreken wij tussen 5 en 15% van de kiezers aan. Als we het slecht doen halen we onderin die bandbreedte, als we het goed doen ergens bovenin. Alleen bij heel uitzonderlijke omstandigheden komen we buiten die 5-15 marge uit. Desastreuze kabinetsdeelname of interne ruzie bijvoorbeeld. Of, aan de pluskant, een hypercharismatische lijsttrekker van het niveau Hans en Jan of een constructieve oppositierol zoals Alexander op zich nam. Zulke uitzonderlijke omstandigheden zijn er nu niet. Dus zullen we op 17 maart 2021 wel ergens tussen 5 en 15% uitkomen.

Eigenlijk is dat jammer. Want onze idealen en uitgangspunten verdienen het om een veel groter publiek te enthousiasmeren om op ons te stemmen.

Daarom denk ik een goede lijsttrekker te zijn. Alleen al door nummer 1 op de lijst te zijn is voor Nederland zichtbaar dat wij breder zijn dan het beeld dat veel kiezers van ons hebben. Dat is goed voor D66.

3. Goed voor Nederland?

Wij zijn een politieke partij, ik geloof de beste partij van Nederland. Wij zijn ook een vereniging. Met regels en gewoontes.

Ik weet niet hoe het met u is, maar ik voel me thuis en op mijn gemak binnen die vereniging. Ga graag naar bijeenkomsten en evenementen van D66. Soms voor de gezelligheid, soms om mensen te ontmoeten, soms om zelf een beetje wijzer te worden, soms voor de intellectuele uitdaging, soms om een verhaal te vertellen, soms voor tonnie's minuut, soms om politiek te bedrijven. Meestal om politiek te bedrijven, actief of passief, want daar gaat het ons uiteindelijk om.

Ook al ben ik niet altijd even gelukkig met die regels en gewoontes, ook al word ik niet altijd even vrolijk van wat er gezegd en besloten wordt, ook al heb ik soms zo mijn bedenkingen bij de uitkomsten, steeds weer word ik geraakt door het inspirerende optimisme en de energieke ambitie.

Maar, want er is altijd een maar.

Wij zijn er niet voor ons zelf. Wij zijn niet een bruisende en gezellige vereniging om een bruisende en gezellige vereniging te zijn. Wij zijn er voor Nederland. Eigenlijk ook voor Europa, zelfs voor de hele

wereld, maar dat is voor een bescheiden politieke partij uit een klein Europees land misschien een maat te groot.

Voor Nederland dus. Wij willen ons land een mooier land maken. Mooier dan het al is. Dat willen wij niet alleen voor ons zelf, maar ook voor de andere mensen in ons land. Ook voor de mensen, die er nu nog niet zijn.

Niet alle mensen in Nederland zijn zo optimistisch, energiek en ambitieus als wij. Niet iedereen staat op dezelfde manier in het leven als wij. Perfecte mensen bestaan al evenmin als perfecte lijsttrekkers. Ik ben verre van perfect, ver van zonder rafelranden. Ons land is vergeven van mensen met rafelranden. Wel 17 miljoen. De een wat meer dan de ander. De ene rafelrand wat zichtbaarder dan de ander.

Het is voor Nederland goed als D66 een lijsttrekker heeft, die niet alleen des D66's is, maar ook, misschien wel meer, des Nederlands. Niet alleen perfecte lijsttrekkers. Als die er al waren. En dat mijn tongval dan Brabants is, nou ja, dat zij dan zo.

Afijn. Genoeg voor nu. Als dit niet genoeg is, op www.tonvisser.eu kunt u meer vinden. Ik hoop dat u het me niet euvel duidt af te wijken van het format van het kandidaatstellingsformulier. En dat u me de oeverloze uitwijding niet kwalijk neemt. Ik heb met deze brij aan woorden slechts geprobeerd relevantere informatie te geven voor ons gesprek aanstaande dinsdag, geprobeerd een bijdrage te leveren aan een goed gesprek.

Ik zie uit naar dat gesprek.

Vriendelijke groet,

ton.